

EL BARROC

TEMA 15 (del llibre)

Professor: Vicent Pardines

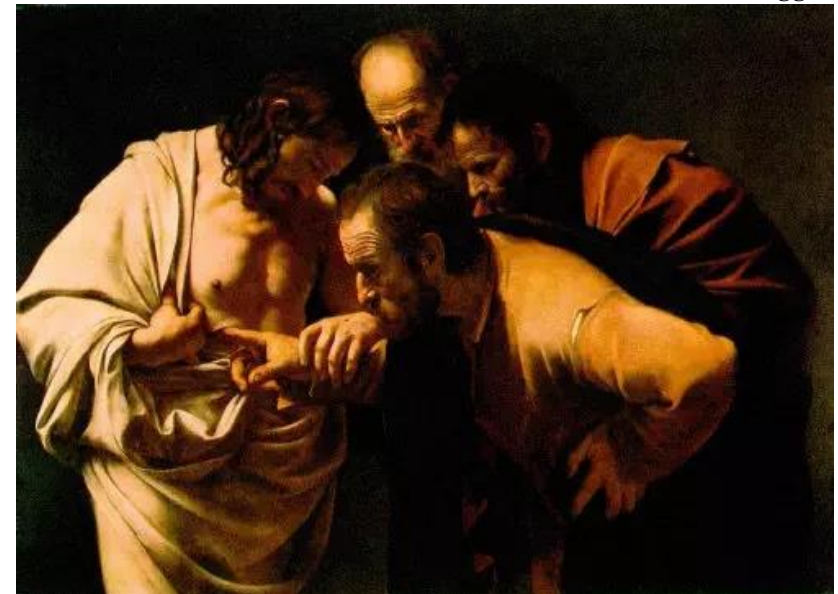
L'ESPERIT DEL BARROC

(APARTAT 3 DEL LLIBRE)

- ELS HISTORIADORS ANOMENEN BARROC A L'ART NASCUT AL S.XVII, QUE OCUPA TAMBE GRAN PART DEL S.XVIII.
- No va ser solament un moviment artístic, també va comprendre molts àmbits de la vida i de la cultura (música, literatura, teatre...)

Extasis de la beata Ludovica Albertoni. Gian Lorenzo Bernini
La incredulidad de Santo Tomas. Caravaggio

Esglesia barroca de
Sevilla

L'ESPERIT DEL BARROC

(APARTAT 3 DEL LLIBRE)

UNA NOVA ESTÈTICA

Davant el racionalisme i el classicisme (equilibri simetria...) del Renaixement, el Barroc va proposar nous valors estètics:

Església del Gesù, Roma

Església de Santiago Apòstol Santiago de Compostel·la

Església de San Carlo delle quattro fontani Borromini 1664

L'ESPERIT DEL BARROC

(APARTAT 3 DEL LLIBRE)

UNA NOVA ESTÈTICA

- El **predomini del moviment** i la complexitat amb la utilització de formes corbes, còncaves i convexes.

Església de Sant Agnès Borromini Roma

Església de San Carlo delle quattro fontani Borromini 1664

Baldaquino de la Basílica de Sant Pere del Vaticà Bernini

L'ESPERIT DEL BARROC

(APARTAT 3 DEL LLIBRE)

- El tracte de la llum i el color més que del dibuix, per crear formes.

1627. Rembrandt. Parábola del hombre rico.

George de la Tour
Sant Josep, 1642,

La Vocación de San Mateo. Caravaggio

L'ESPERIT DEL BARROC

(APARTAT 3 DEL LLIBRE)

UNA NOVA ESTÈTICA

- El **realisme** en les representacions, no a la manera ideal dels Renaixentistes sinó per exaltar sentiments i emocionar o sorprendre a l'espectador.

Judit tallant-li el cap a Holofernes

La Trinitat. Diego de Ribera

Caravaggio - Giuditta che taglia la testa a Oloferne (1598-1599).

Crucificació de Sant Pere.
Caravaggio

[Història i comparativa d'obres de Judit i Holofernes](#) al llarg de la història de l'art

L'ESPERIT DEL BARROC

UNA NOVA ESTÈTICA

(APARTAT 3 DEL LLIBRE)

- El gust pels elements escènics i simbòlics. Moltes vegades l'obra d'art es representa com un decorat teatral que vol introduir l'observador en el món dels sentiments i les sensacions.

La llum divina —————→

La família que encarrega la capella contempla l'escena des d'una tribuna

L'èxtasi de Santa Teresa. Bernini. Sana Maria della Vittoria Roma

Escena: l'àngel fereix a la santa amb la sageta de l'amor diví

L'ESPERIT DEL BARROC

ART I PROPAGANDA RELIGIOSA:

DESPRES DEL CONCILI D TRENTO, L'ESGLESIA CATÒLICA VA TROBA EN ELS ARTISTES BARROCS UNA GRAN FORMA DE PROPAGANDA AMB EL NOU ESPERIT DE CONTRAREFORMA.

- MIRACLES
- ÈXTASIS MÍSTICS
- MARTIRIS...

TOT ALLÒ DIVÍ S'ENVOLTAVA DE GRAN BELLESA I ESPLENDOR

Santa Maria penitent.
Pedro de Mena

L'ESPERIT DEL BARROC

UN ART AL SERVEI DEL PODER

EL BARROC és també l'època de **les monarquies absolutes**. Aquí pintors i escultors plasmaven la magnificència dels monarques absoluts i els arquitectes construïen palaus i residències sumptuoses amb grans jardins, places, fonts...

Retrat de Felip IV
Velázquez

l'Europa protestant i burgesa continuava encarregant obres d'art reflectint la vida quotidiana

ACTIVITATS

- PÀGINA 321 ACTIVITATS 1,2,3,4

L'ARQUITECTURA I ESCULTURA DEL BARROC

ARQUITECTURA

EL BARROC volia aportar moviment a l'edifici. Per aquest motiu busca fer corbes, i formes el·líptiques i ovalades.

Una DECORACIÓ EXUBERANT als murs i columnes amb grans cúpules molt altes.

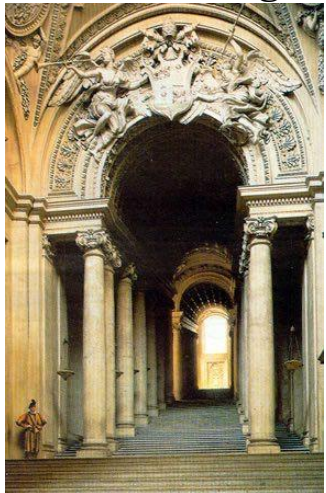
Els grans arquitectes BERNINI I BORROMINI convertint a ROMA en la capital del BARROC amb les seves esglésies, places i fonts.

Església de Santa Andrea del Quirinale, Bernini

Fachada de Il Gesù Bernini

Escala Regia, Bernini Vaticà

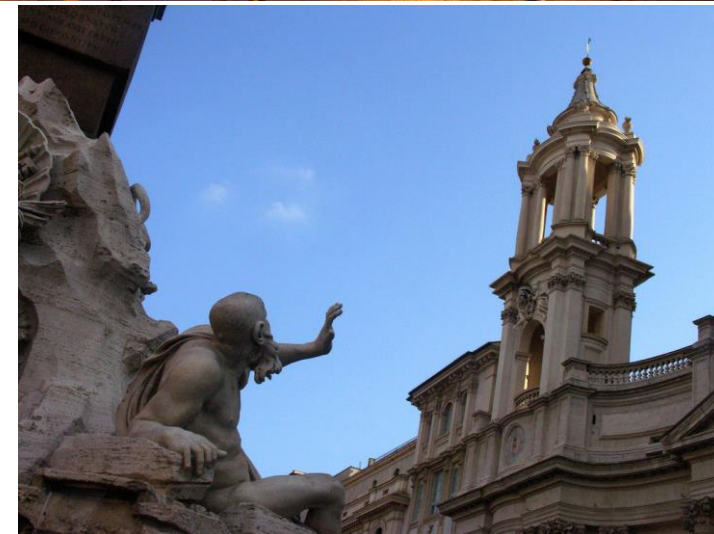
Font dels Quatre Rius. Roma Bernini

Església Santa Agnes
Borromini

BERNINI VS BORROMINI

La
FONTANA
DI TREVÌ
Nicola Salvi
1743

https://www.youtube.com/watch?v=w1qYG8d_MZo

Una iglesia barroca

L'ARQUITECTURA I ESCULTURA DEL BARROC

L'ESCULTURA

L'Escultura barroca es centra en la **REPRESENTACIÓ DEL MOVIMENT**, juntament amb el **NATURALISME**, va ser també l'objectiu principal dels escultors barrocs.

Les línies corbes volien donar la impressió **D'EQUILIBRI INESTABLE**, com si els personatges haguessin estat capturats en un moment d'acció.

El David de Bernini

Detall cap

Bust

El realisme escultòric usa el dramatisme amb:

- Signes de dolor i patiment
- Ferides obertes
- Cares demacrades

Font dels Quatre Rius. Roma Bernini

L'ARQUITECTURA I ESCULTURA DEL BARROC

L'ESCULTURA

VESTITS AMB PLECS

ABUNDANTS per intensificar el dinamisme.

MATERIALS principals: MARBRE I BRONZE.

TEMES: RELIGIOSOS I MITOLÒGICS

BERNINI EL QUE MILLOR HO VA REPRESENTAR

Apolo i Dafne Bernini

Sant Longí Bernini

Activitats

- Pag 323 1,2,3,4

EL BARROC ALS REGNES HISPÀNICS

L'ARQUITECTURA

Va connectar molt amb tots els estrats (nobles, reis, església i poble)

Es van contruir convents i esglésies i es van modificar moltes capelles a les catedral. També els van incorporar façanes espectaculars.

Plaça Major Salamanca

Façana de L'Obradoiro, Catedral de Santiago

EL BARROC ALS REGNES HISPÀNICS

L'ARQUITECTURA

En quant a arquitectura civil les construccions van ser més equilibrades i regulars (no tant corbes com les esglésies de Roma)

Destaca Plaça Major de Madrid i Salamanca.

Plaça Major Madrid

EL BARROC ALS REGNES HISPÀNICS

L'ESCULTURA

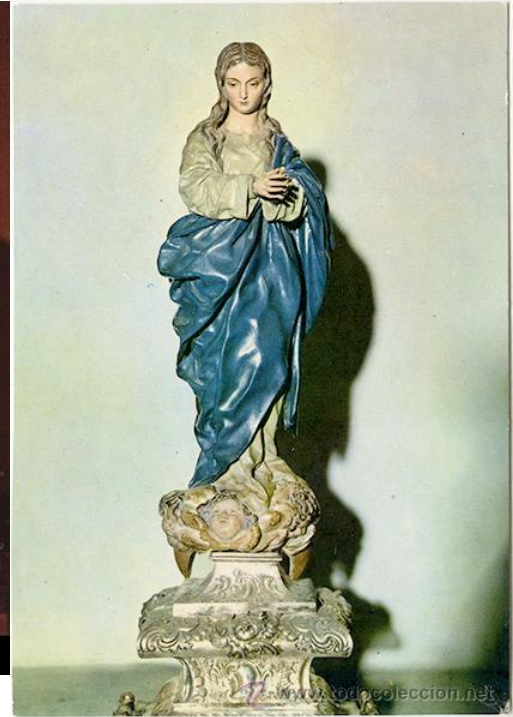
L'escultura va continuar el camí traçat al **Renaixement**.

Recordes → Fustes policromades, predomini del tema religiós amb retaules a les esglésies i imatges processionals.

Introducció de dramatisme a les imatges (dolor i sofriment)

LA PIEDAD, GREGORIO FERNÁNDEZ. MADERA POLICROMADA.

Immaculada Alonso Cano

San Sebastian Gregori Fernández

Crist Jacent Gregori Fernández

EI BARROC ALS REGNES HISPÀNICS

Magdalena Penitent Gegorio Fernández

Magdalena Penitent Pedro Mena

LA PINTURA DEL BARROCO

EL CIM DE LA PINTURA REALISTA

El **triomf del color** sobre el dibuix. Amb colors vius i càlids.

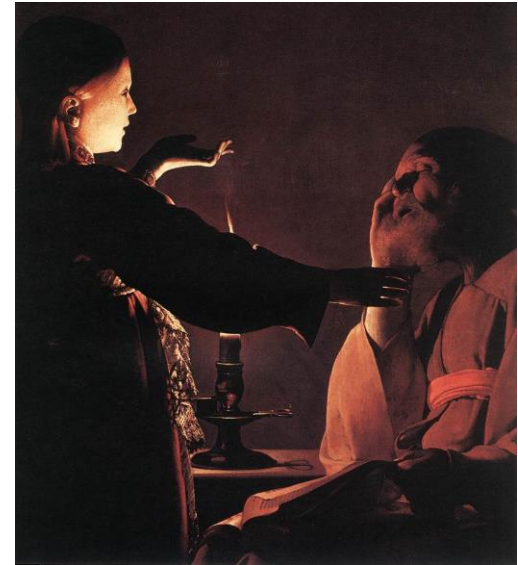
Preocupació per la llum. Per resoldre el problema de la llum s'hi feia servir la tècnica del clarobscur. Així per mitjà del lloc de llum iombra es modelaven les formes i s'atorgava profunditat a les composicions.

El realisme: es pretenia representar les coses tal com són en la realitat i per tant fins i tot feien servir models de la vida real per representar temes religiosos o mitològics.

La cerca del moviment en les composicions: escorços, asimetria, línies onduades i corbes i en diagonal. personatges en moviment, als quals es vol donar més expressivitat

El triomf de Baco. Vella fregint ous (baix). Velázquez

El somni de San Josep. George de la Tour

El bes de Judes. Caravaggio

LA PINTURA DEL BARROCO

LA PINTURA DELS PAÏSOS CATÒLICS

ITALIA: CARAVAGGIO, que inclús va derivar en un **tenebrisme**, pel contrast violent entre els fons foscos i els focus de llum. Va tenir molts seguidors.

La vocació de Sant Mateu Caravaggio

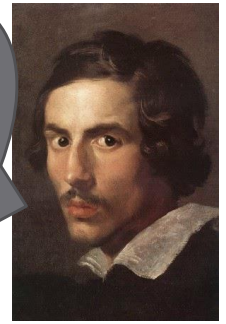
La mort de la Verge Caravaggio

Baco. Caravaggio

Hola soc
Caravaggio,
fes-me un
LIKE

LA PINTURA DEL BARROCO

LA PINTURA DELS PAÏSOS CATÒLICS

L'ESCOLA FRANCESA: Hi va haver una corrent academicista (recorda les acadèmies però d'art).

- **Poussin** Segueix les composicions clàssiques del dibuix
- **Le Nain** Amb retrats de personatges populars
- **La Tour** amb grans llocs de llum i ombra

Eliezer i Rebeca (1648), de Nicolas Poussin.

La Asumpsió Poussin

Familia de Paguesos en un interior. Le Nain

Visita a l'àvia La Nain

El recién nacido. La Tour

Magdalena Penitent La Tour

LA PINTURA DEL BARROCO

LA PINTURA DELS PAÏSOS CATÒLICS

L'ESCOLA FLAMENCA: RUBENS,
l'artista més representatiu de la pintura
Flamenca. Predomini del color sobre el
dibuix, dinamisme (moviment) i
sensualitat en les composicions.

El Judici de Paris. Rubens

Les tres Gràcies. Rubens

Saturn devorant a un fill, Rubens

Andròmeda Desencadenada, Rubens

Rubens representa en aquesta tela la faula mitològica d'Andròmeda i Perseu. Andròmeda és la filla dels reis d'Etiòpia, Cefeu i Cassiopea. Cassiopea, proclamant ser més formosa que les Nereides, filles del déu del mar, desencadena la ira de Posidó, Déu de les aigües, que enviarà un terrible drac a terroritzar la regió. L'oracle revela que només es pot calmar el monstre oferint en sacrifici la preciosa filla dels reis, Andròmeda, i el seu pare es veu obligat a deixar-la encadenada a una roca. Perseu, en veure-la abandonada, s'enamora d'ella, mata el drac i l'allibera. Aquest moment del desenllaç és el que Rubens tria per a la seva pintura. La figura femenina nua de cos sencer, amb generoses carnadures *rubenianes*, està subjectada amb cadenes a la roca, i un amoret (cúpid) portant la torxa encesa (símbol de l'amor) li anuncia a l'orella la proximitat de Perseu, el seu llibertador, vestit amb armadura, que es veu al fons de la composició cavalcant sobre el seu cavall alat Pegàs. El cap del drac es perfila sortint parcialment del mar. La figura d'Andròmeda pot evocar a la segona esposa de Rubens, Elena Fourment, que sovint li va servir com a model. La faula pagana d'Andròmeda i Perseu té el seu paral·lel en la narració cristiana de Sant Jordi, on també el cavaller mata el drac per alliberar la princesa.

LA PINTURA DEL BARROCO

EL GRAN SEGLE DE LA PINTURA HOLANDESA. La pintura barroca protestant

La manca de decoració a l'església i la nova clientela burgesa va orientar les obres cap a temàtiques noves.

Rembrant, Hals i Vermeer són els artistes més representatius.

Jove amb una calavera. Hals

Banquet dels oficials de la Companyia de la Guàrdia Cívica de Sant Adrià. Hals

La Lletera. Vermeer

Dama que escriu una carta i la seva minyona. Vermeer

La jove de la perla. Vermeer

[Tràiler: La Jove de la perla](#)

LA PINTURA DEL BARROCO

EL GRAN SIGLO DE LA PINTURA HOLANDESA.

La pintura barroca protestant

Rembrandt:

gran realista

Les seves obres estan dominades per l'acció

Estan plenes de dramatisme

Ronda de nit. Rembrandt

Classe d'anatomia. Rembrandt

LA PINTURA DEL BARROCO

Activitats 1,2,3 pàgina 327

LA PINTURA DEL BARROCO

EL SEGLE D'OR DE LA PINTURA.

Perquè el considerem el segle XVII el “segle d’or” de la pintura i literatura? → per la gran quantitat i qualitat de les seves obres.

Gran presencia de temàtica religiosa.

També retrats, escenes mitològiques, vida quotidiana.

Velázquez el màxim exponent.

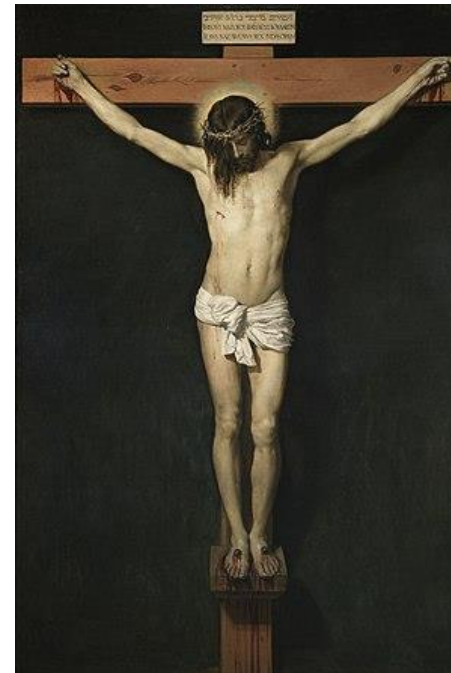

Autoretrat

Crist. Velázquez

Retrat de Joan de Pareja (esclau morisc). Velázquez

Retrat de Felip IV. Velázquez

LA PINTURA DEL BARROCO

EL SIGLO D'OR DE LA PINTURA.

Diego de Silva y Velázquez va néixer a Sevilla, formant-se al taller de Francisco Pacheco.

Als 24 el va cridar el Conde Duc d'Olivares per a que sigues “el pintor de cambra” de felip IV.

Retrat del príncep Baltasar
Carles a cavall. Velázquez

Retrat de Felip III a cavall.
Velázquez

Retrat del conde duc d'Olivares

LA PINTURA DEL BARROCO

EL SEGLE D'OR DE LA PINTURA.

CARACTERÍSTIQUES VELÀZQUEZ

us magistral de la perspectiva aèria que, juntament amb l'esfumat li permetien “pintar l'aire”.

la complexitat de les composicions, amb plans i focus de llum diferents, que aporten més intensitat a les escenes.

La fragua de Vulcà. Velázquez

Les Filadores o el mite d'aracne. Velázquez

LA PINTURA DEL BARROCO

EL SEGLE D'OR DE LA PINTURA.

CARACTERÍSTIQUES VELÀZQUEZ

El realisme de les escenes i la profunditat psicològica dels personatges, que mira sempre d'humanitzar perquè comuniquin amb l'espectador.

El Bufó don Sebastian de Morra Velázquez

Retrat d'Innocenci X Velázquez

Mart. Velázquez

VELASKE, SOI GUAPA?

LA PINTURA DEL BARROCO

Villafranca Malagón, Pedro. 1615-1684. Felipe IV

Any 1678

Felip IV, apareix retratat ja gran, vestit de negre, amb el coll esglaonat, una capa i amb el collar de l'Orde de Toisó d'Or. A la mà esquerra du un barret i a la mà dreta un lligall amb la inscripció: "Señor D. Juan de Góngora". Aquest personatge va ser qui va regalar el retrat al rei. Va ser amic de Don Luis Méndez de Haro, nebot del Comte Duc d'Olivares, a qui succeí com a valid del rei. A la part posterior i trencant amb la monotonia del negre hi ha un cortinatge de bellut, color vermell carmesí que amb la seva diagonal reforça la composició. Jugant amb el clarobscur barroc habitual, un focus de llum il·lumina lateralment la cara del rei i li dona volum. L'autor, per pintar el cap, va copiar el retrat de Felip IV de mig cos de Velázquez, i per aquest motiu l'obra va ser atribuïda a Velázquez fins al 1920.

LA PINTURA DEL BARROCO

ZURBARAN, LA REPRESENTACIÓ DE LA REALITAT

Pintor extremeny format a Sevilla

Influït pel tenebrisme, però després va cultivar un estil propi.

Temàtica religiosa i per les seves *natures mortes* i bodegons

San Hugo en el refectori. Zurbarán

LA PINTURA DEL BARROCO

MURILLO, REALISME I IDEALISME .

Sevilla. Sobre tot va pintar temes religiosos, especialment immaculades. També quadres costumistes, amb vida quotidiana protagonitzats per infants.

Murillo representa la realitat amb un deix de tendresa i d'idealització.

Nen traient-se les puces . Murillo

Nens menjant raïm i meló. Murillo

Jove i ama. Murillo

Sen Jeronim llegint. Murillo

LA PINTURA DEL BARROCO

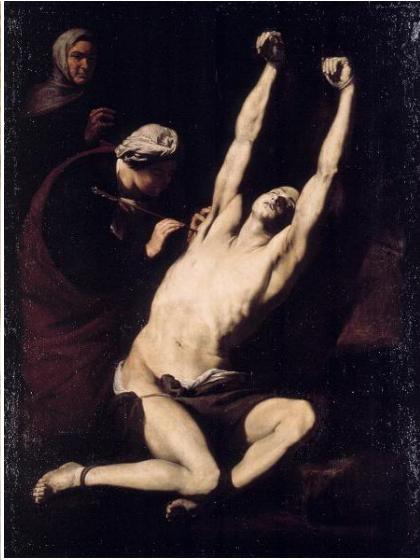
RIBERA, EL TENEBRISME

Tenia el malnom de l'Spagnoletto, va néixer a Xàtiva i va desenvolupar la seva carrera a Itàlia.

Molt influït per el tenebrisme de Caravaggio

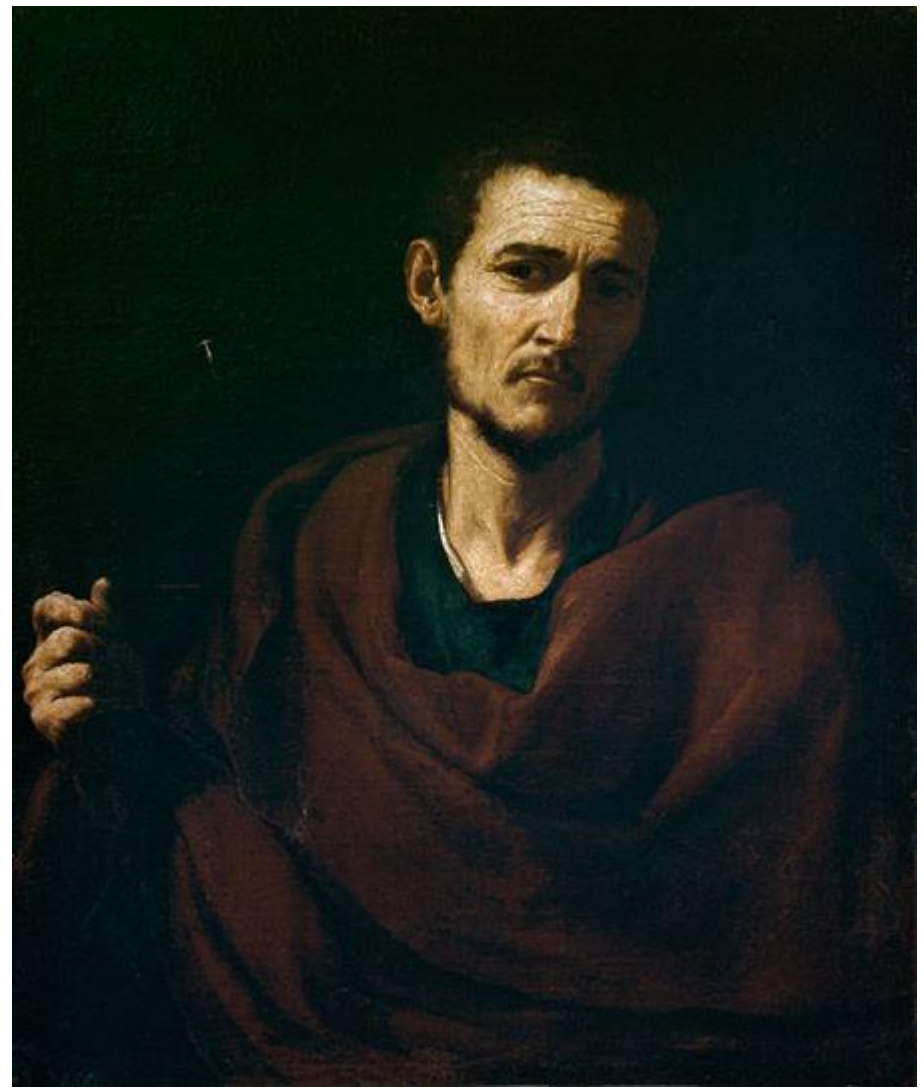
El peu var (*el patizambo*). Ribera

La crucifixió de Sant Pere. Ribera

La pietat Ribera

San Felip. Ribera

Activitats:

- Pàgina 329 Activitats, 1,2,
- Fitxa-art pàgina 328 “las Meninas”

ARTEMISIA GENTILESCHI

Artista quan les dones no podien ser-ho, la italiana Artemisia Gentileschi (1593-1652) va aconseguir ser reconeguda i respectada pels seus coetanis i mecenes.

- autoretrats

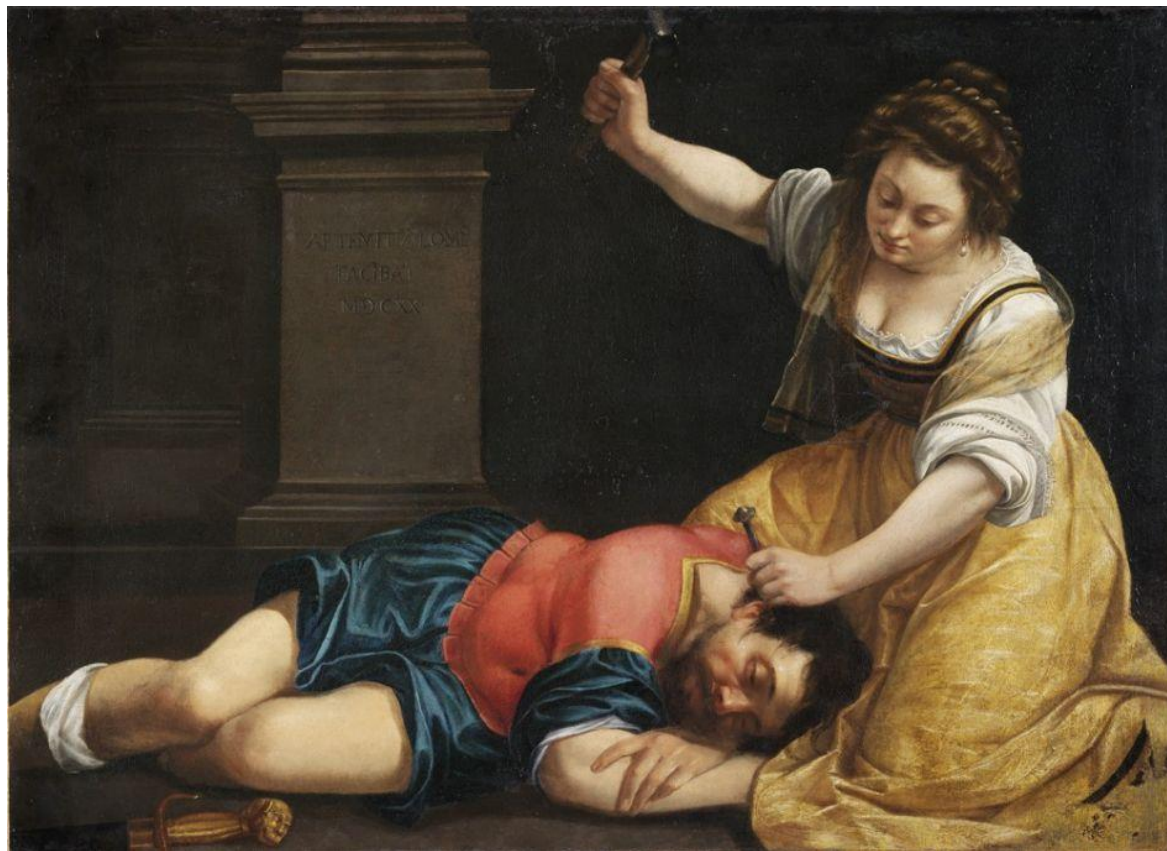
https://ca.wikipedia.org/wiki/Artemisia_Gentileschi

ARTEMISIA GENTTILESCHI

- La força expressiva de les seves pintures d'heroïnes bíbliques, en les quals les dones són interpretades com disposades a manifestar la seva rebel·lió contra la seva condició en la societat del segle XVII.

ARTEMISIA GENTILESCHI

Salome i el
cap de sant
Joan
Baptista

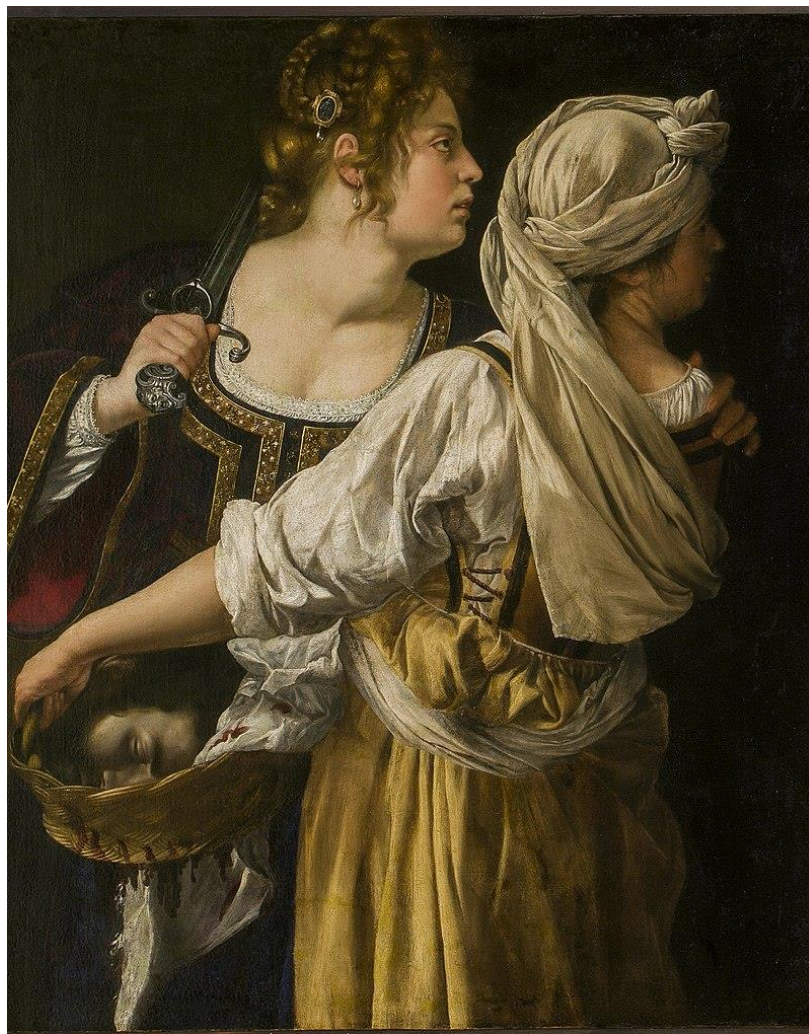
• Lucrecia

- Jael i Sísara' (1620), óli de Gentileschi en el que representa com Jael li clava un cinzel al cap a Sísara per a lliberar a Israel. Els personatges bíblics li serveixen de desfogament dels traumes que va sofrir al ser agredida per pintor Agostino Tassi del que era discípuła.

ARTEMISIA GENTILESCHI

• Judith i la serventa

• Judith i Holofernes

ARTEMISIA GENTILESCHI

- *Ester davant Assuer*

- Susana i els vells, Gentileschi la va pintar molt jove amb 17 anys

CLARA PEETERS

Autoretrat

CLARA PEETERS

